

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Quæst. III. Adjuncta Censûs, seu Officia Censum exigentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

QUEST. III. *Adjuncta Censui, seu Officia Censum Exigentis.*

REG. I. *Quest. II.* huic convenit, sicut *Tertia*. Ambae respiciunt Officium ejus, qui Censum exigunt.

Quod dicitur hic, Exigentem debere ejus causam exprimere; fundatur in *Quest. I.* quae docet, Censum sine iusta causa institui non debere: excipiens est casus praescriptionis immemorialis, quae dispensat ab allegatione Tituli, ob praesumptionem, eum initio fuisse cognitum, sed Tractu temporis hanc notionem evanuisse.

Autor sic absolvit quae dicenda erant de Jure Rerum, a quibus transit ad Jus Actionum, quae potius ad Civile, quam ad Canonicum Jus pertinent.

OBSERVATIONES in CAP. V. de *Causis Juris Lucrativis, & de Conditionibus.*

Dividitur in PARTES IV. *Prima* respicit Testamenta, eorumque executionem, aut nullitatem; Successionem ab intestato: *Secunda*, Legata, & Fideicommissa. *Tertia*, Conditiones & Legata conditionalia. *Quarta*, Donationes.

Cum Conditiones sint aliquando onera, actus quibus opponuntur, interdum ex accidenti sunt Tituli onerosi acquisitionis, quamvis ex natura sua lucrativi sint, v. gr. Fundationes, quae sunt in Testamentis per Legata, aut in Donationibus consulto factis, sunt Tituli onerosi, & lucrativi simul: Conditiones Legato, aut Donationibus appositae, eas faciunt Titulos onerosos, & convertuntur in Contractus, qui reciproca obligationem pariunt, & reducuntur ad eos, qui hac expressione designantur. *Do, ut facias.*

PARS I. Quod dicitur in REG. I. Episcopum supplere defectum Executorum Testamentariorum; non observatur in multis Regionibus, ubi Causae Testamentariae, etiam Prae, pertinent ad Judicem Saecularem. Idem est de eo, quod legitur in REG. IV. de rationibus, quas Executores Episcopo reddere debent, de gestione sua.

REG. V. eas sequi debuisse, quae respiciunt nullitatem Testamentorum, sumptam, vel ex incapacitate Testatorum, vel eorum, qui aliquid accipiunt ex Testamento, Haereditum vel Legatariorum, qui alterutrius qualitatis sunt incapaces; vel ex Solemnitatum omissione; vel ex natura Bonorum, de quibus Testator disponere nequit: nam Exceptiones hujus Regulae dicentis, Haereditatem regulariter peti posse ex vigore Testamenti, & Legata deberi, desumpta sunt ex hoc triplici nullitatum genere. Itaque, antea observanda erant haec nullitates, earumque causae; & Regulae addendum, *nisi Testamentum sit nullum*; vel his, *ex Testamento, adjiciendum valido.*

Observandum erat in REG. V. Exceptionem, sumptam ex defectu Testium requisitorum, sive Jure Civili, sive Jure Canonico, Jus Canonicum, quod duos aut tres Testes requirit tantum; quoad hoc, locum habere solum in Ditione Pontificis, & in quibusdam aliis, quorum Principes hoc Caput adoptarunt.

REG. VI. cum Testamentum nullum, pro infecto haberi debeat juxta Reg. 64. in 6. *Quae contra Jus sunt, pro infectis utique haberi debent*; succeditur ab intestato, sive Testamentum sit irritum, sive non existat. Successio haec a Testamentaria discrepat, in eo quod haec ad Extraneos, & ad Cognatos ultra Gradum Sextum Civilem pertinere possit: illa vero pertinet ad solos Cognatos, infra Septimum Gradum existentes. Exceptio sumpta ex renunciatione, locum habet in utraque Successione; quod dicitur circa validitatem renunciationis juramento confirmatae, in casibus, in quibus eam Leges annihilant, refutatum fuit in Tractatu de *Contractibus*, ubi ostensum fuit 1.

Juramentum esse nullum, ubi Contractus est nullus; quoniam hic est illius fundamentum; 2. Tale juramentum esse illicitum; nam contrarium est bono publico, quod Contractum annihilari postulat; 3. Si contendatur, hoc juramentum obligare, aperitur viae fraudi, seductioni, vi, per quas impellitur quis ad juramentum, tam facile, quam ad Contractum Legi Civili contrarium; nullitas autem sancita fuit; ut obviam iretur his iniquis rationibus inducendi ad Actus contrarios Legibus.

Quod in reliquo Capite magis utile est, & scitu necessarium, est disputatio de Conditionibus, quae locum habet in omnibus Contractibus, quorum illae effectus suspendunt, & moderantur. De his conditionibus consulto agitur in *Tit. de Condition. appof. in Despons. &c. Reg. 6. 41. 50. & 66. in 6.* ad rem quoque faciunt; idem est de Commentatoribus harum Regularum, & Capituli laudati, CANISIO in *Regulas*, CUJACIO & GONZALEZ, in *Titulum. Reg. 6. Tert.* neminem obligari posse ad impossibilia: quod intelligitur, tam de impossibilitate Juris; talis cadit in omne, quod inhonestum est; quam de impossibilitate facti; unde fit, ut omnis Actus, qui conditiones impossibiles aut turpes continet, nullus sit, tam defectu potestatis se obligandi, quam defectu voluntatis; cum praesumatur, Partes noluisse ad tales conditiones se alstringere. *Reg. 41. & 66.* eundem sensum habent; nempe, impossibilitatem implendi conditionem, aliamve honestam rem tempore praestituto, post Contractum obvientem, excusare ab obligatione, & pro implemento haberi. *Reg. 41.* sic concipitur; *Imputari non debet ei, per quem non stat, si non facit, quod per eum fuerat faciendum*: verba *Reg. 66.* sunt, *Cum non stat per eum, ad quem pertinet, quominus conditio impleatur; haberi debet perinde ac si impleta fuisset.* Harum Regularum casus sunt, si quis obligatus ad accipiendos quosdam Ordines intra annum, sit aeger, aut captivus per illud tempus; vel si obligatus ad residendum, non resideat ob ejusmodi Impedimenta, is immunitas est a poena horum Officiorum defectui annexa: haec duae Regulae sunt sequela *Reg. 6.*

Reg. 50. loquitur de quibusdam Actibus, qui specialiter vocantur *Legitimi*, & de iis dicit, eos nec diem, nec conditionem accipere: *Actus legitimi non recipiunt neque conditionem, neque diem.* Ibi agitur de conditione, quae suspendit, & de die, qui durationem Actus circumscrit: porro, hi Actus utrumque recipiunt, ideo quod hinc effectivi sunt, id est, effectum suum operantur, eo ipso instanti, quo sunt; aliunde, perpetui sunt ex natura sua: tales sunt, juxta Jus Civile, Enancipatio, Adoptio, Aditio Haereditatis, Traditio, Solutio &c. CANISIO in *hanc Regulam*: & juxta Jus Canonicum, Matrimonium, Professio Religiosa, Electio ad Praelaturas, aliorum Beneficiorum Collatio. Conditiones, *si Beneficium vacaverit; si Provisus sit idoneus*; sunt qualitates necessariae ad Collationem, vel aliam Provisionem, ex parte Beneficii, aut ex parte Provisi.

Conditio suspensiva, quae Matrimonio apponetur, illud in Sponsalia converteret: tale esset illud, quod contraheretur sub conditione consensus Patruum, quod Matrimonii effectum non haberet, nisi post consensum Patrum, nisi renuntiando conditioni, transeant ad consummationem, ut olim fiebat, vel ad Benedictionem Nuptialem, juxta recentiorum praxim. Similis conditio honesta aliis Contractibus annexa, eorum effectum suspendere, non immutata eorum natura.

Aliud, quoad Conditiones, Matrimonio peculiariter est, nempe, Conditiones Turpes, aut Impossibiles, pro non adjectis habentur, cum Matrimonio appositae sunt, modo non sint ejus naturae contrariae, *Cap. 7. de condit. appof. CUJACIUS in hunc Textum observat, Jus Civile tractu temporis hunc favorem ad Testamenta & Legata produxisse.*

Sup-